

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty, soudce Zdeňka Kühna a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobce: **Mgr. F. Š.**, proti žalované: **Vězeňská služba České republiky**, se sídlem Soudní 1672/1a, Praha 4, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalované, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci ze dne 4. 12. 2018, čj. 59 A 110/2018-40,

t a k t o :

- I. Žalobci **se neustanovuje** zástupce pro řízení o kasační stížnosti.
- II. Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci ze dne 4. 12. 2018, čj. 59 A 110/2018-40, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

[1] Žalobce podal u Okresního soudu v Jablonci nad Nisou dne 2. 3. 2018 žalobu proti 1) Vězeňské službě ČR a 2) Bc. O. V., vychovateli ve Věznici Rýnovice. Touto žalobou, kterou označil jako „*reivindikační*“, se žalobce domáhal, aby žalovaným byla uložena povinnost vydat společně a nerozdílně žalobci radiopřijímač zn. SONY – ICF 8. Zároveň žalobce navrhl vydání předběžného opatření, jímž by žalovaným byla uložena povinnost zdržet se vůči němu „*všech diskriminačních a dehonestujících projevů, které se týkají žalobní věci*“ a dále povinnost složit do úschovy soudu uvedený radiopřijímač, který byl zajištěn dne 11. 1. 2018.

[2] Okresní soud usnesením ze dne 7. 3. 2018, čj. 12 C 43/2018-7, které právní moci nabylo dne 19. 4. 2018 [žalovaní označení jako 1) Bc. O. V. a 2) ČR - Vězeňská služba ČR], návrh žalobce na vydání předběžného opatření odmítl. Usnesením ze dne 2. 10. 2018, čj. 12 C 43/2018-34, které právní moci nabylo dne 13. 11. 2018, rozhodl okresní soud o tom, že není věcně příslušný k projednání věci a věc bude postoupena Krajskému soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci, jako soudu věcně příslušnému [žalovaní opět označení jako 1) Bc. O. V. a 2) ČR - Vězeňská služba ČR]. Okresní soud dovodil s odkazem na § 1 odst. 1, 2, 3 a § 12 odst. 1, 2 zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky, že k přezkumu postupu žalovaných („*orgánu veřejné moci a fyzické osoby, která u orgánu veřejné moci působí jako vychovatel*“) je věcně příslušný soud, který rozhoduje věci správního soudnictví.

[3] Krajský soud v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci, po postoupení věci okresním soudem, dospěl k závěru, že povinným subjektem, a tedy správním orgánem, který zasáhl do žalobcových práv, je Vězeňská služba ČR se sídlem v Praze. Podle § 7 odst. 2 s. ř. s. shledal, že místně příslušným soudem k projednání žalobcovy věci je Městský soud v Praze, a proto mu věc postoupil nyní kasační stížností napadeným usnesením, v němž jako žalovanou stranu označil pouze Vězeňskou službu ČR.

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti usnesení krajského soudu kasační stížnost. Nesouhlasí s postoupením věci Městskému soudu v Praze, protože za povinný subjekt považuje Věznici Rýnovice. Postavení povinného subjektu stěžovatel přisuzuje věznici na základě § 4 zákona o vězeňské službě, podle něhož je ředitel věznice oprávněn činit za vězeňskou službu právní úkony.

[5] Stěžovatel dále požádal o ustanovení zástupce z řad advokátů a o osvobození od soudních poplatků. K této žádosti NSS uvádí, že podáním kasační stížnosti proti procesnímu rozhodnutí krajského soudu (s výjimkou procesního rozhodnutí, kterým se řízení o žalobě končí) nevzniká stěžovateli poplatková povinnost (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 9. 6. 2015, čj. 1 As 196/2014-19, č. 3271/2015 Sb. NSS). Usnesení o postoupení věci nepochybně je takovým procesním rozhodnutím. Stěžovatele tedy netíží poplatková povinnost. Obdobné závěry dovodil rozšířený senát v citovaném rozhodnutí i ve vztahu k povinnosti být v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem. Jinými slovy, v případě stěžovatele není potřeba trvat ani na doložení zastoupení advokátem, jelikož je zřejmé, čeho se kasační stížností domáhá.

[6] Kasační stížnost je důvodná.

[7] Podle § 7 odst. 2 s. ř. s. je k řízení místně příslušný zpravidla ten soud, v jehož obvodu je sídlo správního orgánu, který ve věci vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo jinak zasáhl do práv toho, kdo se u soudu domáhá ochrany.

[8] Podle § 83 s. ř. s. je žalovaným správní orgán, který podle žalobního tvrzení provedl zásah; jde-li o zásah ozbrojených sil, veřejného ozbrojeného sboru, ozbrojeného bezpečnostního sboru nebo jiného obdobného sboru, který není správním orgánem, anebo příslušníka takového sboru, je žalovaným správní orgán, který takový sbor řídí nebo jemuž je takový sbor podřízen, a u obecní policie obec.

pokračování

[9] Primárním pravidlem pro určení žalovaného v žalobě na ochranu před nezákonným zásahem je tak žalobní tvrzení žalobce. Výkladu § 83 s. ř. s. se věnoval rozšířený senát v usnesení ze dne 9. 12. 2014, čj. Nad 224/2014-53, č. 3196/2015 Sb. NSS, v obdobné věci jako nyní projednávané.

[10] Rozšířený senát NSS dospěl k následujícím závěrům: „V řízení o ochraně před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu (§ 82 a násl. s. ř. s.) je třeba vykládat § 83 s. ř. s. tak, že soud na základě tvrzení žalobce, eventuálně doplněného na výzvu soudu, a s přihlédnutím k dalším informacím, které má soud případně k dispozici, po právní stránce posoudí, kterému správnímu orgánu je s ohledem na tato tvrzení přičitatelné jednání, jež má být podle žalobce nezákonným zásahem. Liší-li se tento závěr soudu od projevu vůle žalobce označujícího žalovaného, upozorní soud žalobce na svůj závěr a vyzve jej, aby případně reagoval úpravou označení žalovaného. Pokud žalobce i poté, co byl soudem upozorněn na jiný právní závěr soudu ohledně otázky, kdo má být v dané věci žalovaným, setrvá na svém původním náhledu na tuto otázku a neuzpůsobí patřičně označení žalovaného a návrh výroku rozhodnutí soudu [§ 84 odst. 3 písm. d) s. ř. s.], nemůže být jeho žalobě vyhověno.“

[11] Konečná odpovědnost ohledně označení žalovaného tedy spočívá primárně stále na žalobci, soud je však v případě, že se domnívá, že žalovaný není označen správně, povinen jej na to upozornit. Pokud žalobce na výzvu soudu označení žalovaného nezmění, nese následky, neboť žaloba nemůže být uznána důvodnou, jestliže tvrzený zásah neprovedl žalobcem v žalobě označený správní orgán (usnesení NSS ze dne 21. 6. 2018, čj. Nad 7/2018-58).

[12] Stěžovatel se na základě žaloby domáhal ochrany proti nezákonnému zásahu spočívajícímu v odnětí věci dle § 12 zákona o vězeňské službě, dle kterého je příslušník oprávněn odejmout osobě ve výkonu zabezpečovací detence, ve výkonu vazby nebo ve výkonu trestu odnětí svobody věc, kterou má neoprávněně u sebe, anebo věc, která by mohla být prohlášena za propadlou nebo zabranou. Stěžovatel označil v žalobě jako žalované 1) Vězeňskou službu České republiky a 2) vychovatele Bc. O. V.; následně v kasační stížnosti označil za žalovanou Vězeňskou službu ČR, Věznicí Rýnovice.

[13] Postup krajského soudu byl nesprávný, pokud na základě tvrzení stěžovatele uvedených v žalobě a jemu dostupných informací za žalovanou v napadeném usnesení považoval pouze Vězeňskou službu ČR a bez dalšího postoupil věc Městskému soudu v Praze. Jestliže krajský soud dospěl k závěru, že žalovanou je v dané věci jen Vězeňská služba ČR, měl na to nejprve upozornit stěžovatele a případně ho vyzvat, aby upravil označení žalovaného, neboť ten jako žalovaného v žalobě označil více subjektů (a nyní v kasační stížnosti uvedl jako žalovaného další subjekt). Nelze totiž opomenout, že odpovědný za označení žalovaného u zásahových žalob je právě žalobce. S ohledem na uvedené je již z tohoto důvodu namístě, aby NSS usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 věta první s. ř. s.).

[14] Krajský soud v dalším řízení bude postupovat v intencích rozhodnutí rozšířeného senátu ze dne 9. 12. 2014, č. j. Nad 224/2014-53, č. 3196/2015 Sb. NSS. Krajský soud

rovněž pečlivě posoudí, kdo je v nyní projednávané věci správním orgánem, který zasáhl do práv stěžovatele.

[15] V dalším řízení je krajský soud vázán právním názorem vysloveným NSS ve zrušovacím rozhodnutí (§ 110 odst. 4 s. ř. s.). V dalším řízení rozhodne krajský soud rovněž o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. ledna 2019

Ondřej Mrákota
předseda senátu